

Dosarul nr. 2ra-66/21

Prima instanță: Judecătoria Strășeni sediul central (jud. S. Slobodzean)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

DECIZIE

27 ianuarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Olga Picireanu, reprezentată de avocatul Dorel Rotaru

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Olgăi Picireanu împotriva lui Vasile Picireanu cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și

la cererea reconvențională a lui Vasile Picireanu împotriva Olgăi Picireanu cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor

împotriva deciziei din 8 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Olga Picireanu și menținută hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătoriei Strășeni sediul central

constată:

La 1 noiembrie 2017, Olga Picireanu, reprezentată de avocatul Vladislav Pantaz a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vasile Picireanu cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor.

În motivarea acțiunii a invocat că la 22 noiembrie 2008, a încheiat căsătoria cu Vasile Picireanu, din care au un copil minor, XXXXX XXXXX, născută la XXXXX .

A menționat că viața în comun cu pârâtul a eșuat, în urma divergențelor de caractere și viziunilor diferite asupra vieții familiare.

Așadar, situația creată, definitiv și irevocabil, a determinat-o să constate că relația de familie cu pârâtul nu mai este posibilă și nu mai poate fi păstrată în continuare.

La fel, a remarcat că de educația și întreținerea copilului se ocupă numai ea.

Pârâtul oficial nu este încadrat în câmpul muncii, însă are câștig lunar impunător, banii câștigați îi cheltuie pentru necesitățile personale, iar toată povara întreținerii copilului a căzut în exclusivitate numai pe umerii ei.

A evidențiat că pârâtul nu acordă ajutor material pentru întreținerea copilului, deci urmează a fi încasat forțat de la Vasile Picireanu mijloace bănești pentru întreținerea copilului comun, în mărime de 1/4 din salariu și/sau din alte venituri de la momentul adresării în instanța de judecată până la atingerea vârstei majoratului fiicei.

Totodată, având în vedere că nu există niciun acord referitor la domiciliul copilului, a considerat necesar de a fi stabilit locul de trai al fiicei cu mama.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 37, 38, 74, 75 CPC, art. 94-96, 166-167 CPC, art. 3 din Partea Întâi a Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului.

A solicitat desfacerea căsătoriei între ea și Vasile Picireanu, înregistrată la 22 noiembrie 2008 în Primăria Bucovăț r-nul Strășeni, fiind trecută în registrul actelor de căsătorie sub nr. 258, stabilirea domiciliului copilului minor, XXXXX XXXXX cu mama Olga Picireanu (Lupu), încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor în mărime de 1/4 din salariu și/sau din alte venituri, de la momentul adresării în instanța de judecată până la atingerea majoratului de către copil, a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 de lei și a cheltuielilor de achitare a taxei de stat în mărime de 140 de lei.

La 14 decembrie 2018, Vasile Picireanu, reprezentat de avocatul Tatiana Moștalin a depus cerere reconvențională împotriva Olgăi Picireanu, intervenienți accesorii Direcția pentru protecția drepturilor copiilor sect. Rîșcani mun. Chișinău și Direcția asistență socială și protecție a familiei Strășeni cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor.

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că domiciliul copilului minor urmează a fi stabilit cu el, deoarece copilul este atașat de tatăl său, iar despărțirea cu el i-ar leza grav interesele și starea psiho-emoțională. Or, ar fi întreruptă relația între copil și tată, comunicarea și educația fiind practic imposibilă din partea tatălui, din cauza comportamentului pârâtei, care de mai multe ori a părăsit casa, a plecat pe perioade îndelungate peste hotare, copilul fiind lăsat în grija exclusivă a lui.

A comunicat că, în prezent, pârâta este plecată peste hotare, unde are o relație cu altă persoană, fiind preocupată doar de viața sa personală în detrimentul copilului minor.

A evidențiat că în ultima perioadă când mai locuiau împreună, pârâta manifesta un dezinteres total atât față de el, cât și de copilul minor, fiind mereu ocupată cu comunicarea prin rețele de socializare și telefon cu un alt bărbat, la care a și plecat, părăsind copilul minor cu dânsul.

A relatat că anume din acest motiv, a adresat cereri către organul tutelar, prin care a comunicat despre faptul părăsirii de către pârâtă a copilului minor și a cerut luarea măsurilor corespunzătoare, însă, răspunsul la aceste plângeri nu a parvenit în adresa lui până în prezent.

Astfel, a considerat că domiciliul copilului urmează să fie stabilit cu tata, din motiv că legătura psiho-emoțională între copil și mamă este întreruptă demult, pârâta manifestă un dezinteres total față de copil, având planuri să plece cu totul din țară pentru a aranja viața sa personală, iar copilul nu intra în planurile acestea.

Comunicând zilnic cu copilul, dânsul clar aude dorința acestuia de a locui cu tatăl, care are grijă de copil, se ocupă de educația și instruirea acestuia, achită toate plățile necesare la instituția de învățământ și la ocupațiile extrașcolare, supraveghează starea de sănătate a copilului.

A menționat reclamantul că dânsul se caracterizează pozitiv la locul de trai și de muncă, locuiește și lucrează în țară, nu are intenții să plece peste hotare, chiar și pe perioade scurte, permanent se află lângă copil, are un venit stabil regulat, este o persoană echilibrată, responsabilă și grijulie față de copil, motive care justifică determinarea locului de trai al copilului minor cu tata, care este în stare să-i asigure copilului un nivel de trai decent și condițiile necesare pentru o dezvoltare armonioasă.

Pe când, pârâta este o persoana dezechilibrată, instabilă emoțional, repede își pierde controlul asupra emoțiilor sale în situații de conflict, își permite să provoace certuri și conflicte cu el în fața copilului, fiindu-i prejudiciată sănătatea psihologică.

La fel, pârâta deseori pleacă și în prezent este plecată din țară pe o perioadă îndelungată.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 58, 62, 76 Codul familie, art. 4-5, 53-60, 166-167, 172-173 CPC.

A solicitat stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX XXXXX cu tata și încasarea din contul pârâtei a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară din 31 iulie 2018 a Judecătorei Strășeni sediul central, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copiilor sect. Ciocana mun. Chișinău.

Prin hotărârea din 27 decembrie 2018 a Judecătorei Strășeni sediul central, a fost admisă parțial acțiunea inițială înaintată de Olga Picireanu.

A fost desfăcută căsătoria încheiată între Olga Picireanu și Vasile Picireanu, înregistrată la 22 noiembrie 2008 cu nr. 258 de Primăria Bucovăț r-nul Strășeni.

Au fost încasate de la Vasile Picireanu în beneficiul Olgăi Picireanu cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în sumă de 40 de lei și asistență juridică în sumă de 2 000 de lei, iar în total 2 040 de lei.

În rest, pretențiile din acțiunea inițială au fost respinse.

A fost admisă acțiunea reconvențională înaintată de Vasile Picireanu.

A fost stabilit domiciliul copilului minor XXXXX XXXXX cu tata Vasile Picireanu.

Au fost încasate de la Olga Picireanu în beneficiul lui Vasile Picireanu cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 100 de lei și asistență juridică în sumă de 3 000 de lei, iar în total suma de 3 100 de lei.

Prin decizia din 8 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Olga Picireanu și menținută hotărârea primei instanțe.

La 12 octombrie 2020, Olga Picireanu, reprezentată de avocatul Dorel Rotaru a declarat recurs împotriva deciziei din 8 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, în partea stabilirii domiciliului copilului minor XXXXX XXXXX cu tatăl acesteia Vasile Picireanu și admiterii cererii reconvenționale depusă de Vasile Picireanu, cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie stabilit locul de trai (domiciliul) copilului minor XXXXX XXXXX, născută la XXXXX, după divorț cu mama și respinsă cererea reconvențională depusă de Vasile Picireanu ca neîntemeiată, precum și încasarea din contul lui Vasile Picireanu în beneficiul ei a cheltuielilor de judecată suportate în prima instanță în mărime de 5 140 de lei (taxa de stat - 140 de lei, asistența juridică - 5 000 de lei), cheltuielile suportate în instanța de apel în mărime de 3 075 de lei (taxa de stat 75 de lei, asistența juridică - 3 000 de lei) și cheltuielile suportate în instanța de recurs în mărime de 50 de lei cu titlu de taxă de stat.

În motivarea recursului a invocat că nu este de acord parțial cu hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel, considerându-le neîntemeiate și ilegale în partea stabilirii domiciliului copilului minor XXXXX XXXXX cu tatăl acesteia Vasile Picireanu, deoarece prima instanță și instanța de apel au interpretat în mod eronat legea și au apreciat arbitrar probele.

Astfel, instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat eronat prevederile art. 63 Codul familiei și în special, nu au ținut cont de acele criterii prevăzute de această normă și de Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, adoptată la New York la 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, care ar determina interesul major al copilului, cum ar fi sexul copilului - acesta fiind fetiță, fapt care presupune luarea în considerație a particularităților fiziologice și psihologice ale copilului în raport cu necesitățile lui și condițiile de trai - în cadrul dezbaterilor judiciare în instanța de apel a fost constatat cu certitudine faptul că intimatul Vasile Picireanu nu dispune de condiții normale pentru asigurarea unui trai decent copilului.

Astfel, prima instanță și-a întemeiat soluția pe avizul-concluzie cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX XXXXX nr. 01-310 din 6 noiembrie 2018 întocmit de către Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Ciocana mun. Chișinău (autoritatea tutelară din raza teritorială a domiciliului tatălui Vasile Picireanu la data examinării cauzei în prima instanță).

Concluziile acestui aviz nu corespund realității, fapt constatat cu certitudine în instanța de apel.

Astfel, deși instanța de apel a respins cererea reprezentantului ei privind declararea probei respective ca fiind falsă, a considerat că a fost constatat cu certitudine că circumstanțele expuse în acest aviz nu corespund realității.

A menționat că intimatul nu locuiește și nu a locuit vreo dată în imobilul din str. XXXXX mun. XXXXX în condițiile descrise în acel aviz (suprafața totală a casei este de 90 m², iar suprafața locuibilă este de 40 m²).

A subliniat recurenta că a demonstrat încă în prima instanță că dispune de spațiu locativ cu drept de proprietate și anume apartamentul nr. X din str. XXXXX

mun. XXXXX cu suprafața de 70,2 m², ce se confirmă prin copia contractului de donație, iar conform avizului cu privire a examinarea condițiilor de trai a familiei Picireanu nr. 0-174 din 9 octombrie 2019 întocmit de către Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Rîșcani mun. Chișinău (autoritatea tutelara din raza teritorială a domiciliului ei) se confirmă faptul că la domiciliul ei sunt create condiții favorabile pentru creșterea și dezvoltarea copilului XXXXX XXXXX.

Totodată, a reținut că acest spațiu de locuit este situat în imediata apropiere a Liceului „Miguel de Cervantes”, care este frecventat de copilul XXXXX XXXXX.

De asemenea, activitățile extrașcolare frecventate de copil (canto, dansuri) se desfășoară tot în cadrul acestui liceu.

În instanța de apel a fost constatat faptul că intimatul și copilul minor încă din vara anului 2019 nu mai locuiește pe adresa indicată în avizul-concluzie nr. 01-310 din 6 noiembrie 2018 (str. XXXXX mun. XXXXX), ceea ce se confirmă chiar prin declarațiile intimatului și a reprezentantului său în instanța de apel.

Astfel, concluziile instanței de apel precum că ambii părinți dispun de condiții adecvate pentru creșterea copilului sunt nefondate și contravin materialului probatoriu, instanța dând o apreciere arbitrară avizului-concluzie nr. 01-310 din 6 noiembrie 2018.

Prin urmare, a remarcat că avizul-concluzie cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX XXXXX nr. 01-310 din 6 noiembrie 2018 întocmit de Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Ciocana mun. Chișinău, care a fost pus la baza actelor judecătorești contestate, este tardiv și nu mai reflectă situația reală.

Iar la moment, nu există un alt aviz-concluzie care ar stabili care sunt condițiile de trai ale lui Vasile Picireanu și copilului minor XXXXX XXXXX, astfel, în lipsa acestuia, este imposibil de a lăsa copilul minor cu tatăl acestuia într-un loc necunoscut.

Prin stabilirea de către prima instanță a faptului că domiciliul mamei este în or. XXXXX r-nul XXXXX se constată că circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii nu au fost constatate și elucidate pe deplin de către aceasta, iar instanța de apel nu a înlăturat aceste deficiențe, deși aceasta reprezintă un temei expres pentru casarea hotărârii primei instanțe prevăzut la art. 386 alin. (1) lit. a) CPC.

A menționat că atât în cadrul primei instanțe, cât și în instanța de apel, intimatul nu a confirmat ce ocupație are, care sunt sursele sale de venit și cuantumul acestora, prin urmare, nu a făcut dovada faptului că este încadrat în câmpul muncii, că exercită o funcție careva și dispune de un salariu oarecare.

Referitor la acest aspect a evidențiat și caracterul fals al informației cuprinse în avizul-concluzie cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor Gabriela Picircanu nr. 01-310 din 6 noiembrie 2018 întocmit de către Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Ciocana, care la acest capitol a stabilit că Vasile Picireanu lucrează în calitate de inginer în domeniul construcției și dispune de un salariu de 12000 de lei, or în instanța de apel a fost stabilit contrariul.

A remarcat că calitățile morale ale intimatului pot dăuna grav intereselor copilului, ceea ce se confirmă prin înscrisurile anexate de către ea în instanța de apel și anume copia procesului-verbal cu privire la contravenție din 18 mai 2019 înlocuit pe numele lui Vasile Picireanu conform art. 105 Cod contravențional (sustragerea în proporții mici din avutul proprietarului), copia scrisorii șefului IP Strășeni nr. 4714 din 20 mai 2019, copia plângerilor depuse de ea pe numele lui Vasile Picircanu la IGP mun. Chișinău la 8 februarie 2019 și 13 martie 2019, copia cererii (plângerii) depuse de ea pe numele lui Vasile Picireanu la IP Ciocana la 25 iunie 2019, înscrisuri care demonstrează personalitatea lui Vasile Picireanu, pericolul social pe care ultimul îl prezintă pentru societate și în special pentru copilul minor.

La fel, a considerat că a fost constatat cu certitudine că intimatul îi crează în mod intenționat piedici și obstacole să se poată vedea cu fetița sa.

A evidențiat că copilul minor XXXXX XXXXX este victima abuzului emoțional exercitat asupra sa din partea intimatului Vasile Picireanu, fapt confirmat prin copia Raportului de evaluare psihologică nr. 33 din 31 ianuarie 2020 eliberat de Centrul Național de Prevenire a abuzului față de copii.

Totodată, concluziile raportului menționat combat argumentele aduse de intimat și reprezentantul acestuia, precum că mama ar fi abandonat copilul benevol, cât și concluziile instanței de apel precum că din actele cauzei rezultă cu certitudine că minora dorește să locuiască cu tatăl Vasile Picireanu, or asemenea atitudine minora are doar în prezența tatălui, fapt datorat exclusiv influenței psihice exercitate asupra sa de către acesta.

La 16 noiembrie 2020, Vasile Picireanu, reprezentat de avocatul Natalia Ctitor a depus referință, prin care a solicitat de a considera recursul declarat de Olga Picireanu, reprezentată de avocatul Dorel Rotaru, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 13 august 2020, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 103 vol. II), însă careva date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 12 octombrie 2020 în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel în partea contestată și remiterea cauzei în partea dată spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, Olga Picireanu înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Vasile Picireanu, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copiilor sect. Ciocana mun. Chișinău, a solicitat desfacerea căsătoriei între ea și Vasile Picireanu, înregistrată la 22 noiembrie 2008 în Primăria Bucovăț r-nul Strășeni și trecută în registrul actelor de căsătorie sub nr. 258, stabilirea domiciliului copilului minor, XXXXX XXXXX cu mama Olga Picireanu (Lupu), încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor în mărime de 1/4 din salariu și/sau din alte venituri, de la momentul adresării în instanța de judecată până la atingerea majoratului de către copil, a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5 000 de lei și a cheltuielilor de achitare a taxei de stat în mărime de 140 de lei.

La rândul său, Vasile Picireanu înaintând cerere reconvențională împotriva Olgăi Picireanu, intervenienți accesorii Direcția pentru protecția drepturilor copiilor sect. Rîșcani mun. Chișinău și Direcția asistență socială și protecție a familiei Strășeni, a solicitat stabilirea domiciliului copilului minor XXXXX XXXXX cu tata și încasarea din contul părâtei a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis parțial acțiunea inițială înaintată de Olga Picireanu, a desfăcut căsătoria încheiată între Olga Picireanu și Vasile Picireanu, înregistrată la 22 noiembrie 2008 cu nr. 258 de Primăria Bucovăț r-nul Strășeni și a încasat de la Vasile Picireanu în beneficiul Olgăi Picireanu cheltuielile de judecată sub formă de taxă de stat în sumă de 40 de lei și asistență juridică în sumă de 2 000 de lei, iar în total 2 040 de lei, în rest, a respins pretențiile din acțiunea inițială, a admis acțiunea reconvențională înaintată de Vasile Picireanu, a stabilit domiciliul copilului minor XXXXX XXXXX cu tata Vasile Picireanu și a încasat de la Olga Picireanu în beneficiul lui Vasile Picireanu cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 100 de lei și asistență juridică în sumă de 3 000 de lei, iar în total suma de 3 100 de lei.

Judecând apelul declarat de către Olga Picireanu, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

Este de menționat că din conținutul cererii de recurs declarat de către Olga Picireanu, rezultă că ultima a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe doar în partea prin care a fost respinsă cerința Olgăi Picireanu din acțiunea inițială cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, XXXXX XXXXX cu mama Olga Picireanu (Lupu) și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, admiterii cererii reconvenționale a lui Vasile Picireanu și stabilirii domiciliului copilului minor XXXXX XXXXX cu tata Vasile Picireanu.

Verificând legalitatea deciziei în partea contestată în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei

și fără determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În susținerea acestei concluzii se vor reține prevederile art. 130 alin. (1) și (2) CPC, care stipulează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Potrivit art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că, contrar acestor prevederi legale, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii, referindu-se în mod general la aceleași constatări reținute la adoptarea hotărârii de prima instanță, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

Astfel, la caz, se constată că instanța de apel a reținut în linii mari ca temei de admitere a acțiunii reconvenționale a lui Vasile Picireanu, faptul că determinarea domiciliului copilului minor XXXXX XXXXX cu tatăl Vasile Picireanu este în interesul superior al copilului minor, concluzie ce derivă din atașamentul față de tata.

Fundamentându-și însă soluția adoptată în acest sens pe raportul de evaluare psihologică a copilului minor XXXXX XXXXX nr. 33 din 31 ianuarie 2020, prin care a fost stabilit că copilul manifestă o atitudine negativă față de mama și că schimbarea bruscă a locului de trai al copilului minor XXXXX XXXXX ar putea avea impact grav asupra sănătății psihice a acestuia, în condițiile în care minora nu dorește să locuiască cu mama, instanța de apel a trecut cu vederea și nu a elucidat invocările Olgăi Picireanu în cadrul instanței de apel, precum că prin același raport de evaluare psihologică nr. 33 din 31 ianuarie 2020, eliberat de Centrul Național de Prevenire a abuzului față de copii, a fost constatat că copilul minor XXXXX XXXXX este victima abuzului emoțional exercitat asupra sa din partea lui Vasile Picireanu (f. d. 65 vol. II).

Drept urmare, rămâne greu de priceput refuzul instanței de apel de a audia copilul minor XXXXX XXXXX, care a atins vârsta de 10 ani, în cadrul ședinței de judecată a instanței de apel cu motivarea că copilul minor XXXXX XXXXX a fost interogată la efectuarea raportului de evaluare psihologică din 31 ianuarie 2020, în prezența părinților și a pedagogului, fapt ce exclude audierea copilului în instanța de apel pentru a nu o supune repetat emoțiilor negative.

Mai cu seamă că din același raport de evaluare psihologică a copilului minor XXXXX XXXXX nr. 33 din 31 ianuarie 2020, rezultă cert că copilul XXXXX XXXXX este privat de o relație afectuoasă cu mama, manifestând simptome specifice copiilor abuzați emoțional, victime ale alienării parentale (f. d. 60 vol. II).

În același timp, ajungând la o astfel de concluzie, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că audierea copilului minor în cadrul efectuării raportului de evaluare psihologică este o procedură separată de procedura de audiere a copilului minor care a atins vârsta de 10 ani în cadrul ședinței instanței de judecată, reglementată de prevederile art. 54 Codul familiei, potrivit cărora copilul are dreptul să-și exprime opinia la soluționarea în familie a problemelor care îi ating interesele și să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. *De opinia copilului care a atins vârsta de 10 ani se va ține cont în mod obligatoriu dacă aceasta nu contravine intereselor lui.*

În acest scop, copilului i se va da, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care îl privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, în conformitate cu regulile de procedura din legislația națională, care stabilește posibilitatea audierii minorului în prezența pedagogului, cât și a părinților.

Mai mult, instanța de apel a omis că acest drept al minorului, este consacrat și pe plan internațional de prevederile art.12 din Convenția ONU privind drepturile copilului adoptată la 20 noiembrie 1989, la New York, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, prin care statele părți garantează copilului capabil de discernământ dreptul de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului urmând să fie luate în considerare ținându-se seama de vârsta sa și de gradul său de maturitate.

Drept consecință, verificarea împrejurărilor sus menționate devine inevitabilă întrucât instanței de judecată îi revine sarcina de a stabili acel interes superior al copilului, care ar înclina balanța justiției către mamă sau către tată, astfel interesul superior al copilului fiind singurul criteriu după care instanța se călăuzește pentru a decide cu privire la exercitarea drepturilor părintești.

În conexiunea celor sus relatate, se stabilește că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv, instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale

care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Față de toate aceste considerente, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel în partea contestată și de a remite cauza în partea dată spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Dat fiind faptul că în rest decizia instanței de apel nu a fost contestată cu recurs, instanța de recurs consideră inoportun, prin prisma prevederilor art. 442 alin. (1) CPC, de a se expune cu privire la legalitatea acesteia în partea necontestată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Olga Picireanu, reprezentată de avocatul Dorel Rotaru.

Se casează decizia din 8 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Olgăi Picireanu împotriva lui Vasile Picireanu cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și la cererea reconvențională a lui Vasile Picireanu împotriva Olgăi Picireanu cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, și anume în partea prin care a fost respinsă cerința Olgăi Picireanu din acțiunea inițială cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor, XXXXX XXXXX cu mama Olga Picireanu (Lupu) și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, admisă cererea reconvențională a lui Vasile Picireanu și stabilit domiciliul copilului minor XXXXX XXXXX cu tata Vasile Picireanu, cu remiterea cauzei în partea dată spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu